NOORD-BRABANDER

NOMMER 92. 's BOSCH. ZATURDAG, 31 OCTOBER 1829.

Nederlanden.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van maandag 26 october.

ONTWERP VAN WET, tot vaststelling van de eerste afdeeling der begrooting, aanvang nemende met 1830.

WIJ WILLEM enz.

Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat bij de 122, 123 en 124ste artikelen der grondwet bepaald is, dat de begrooting van de uitgaven van het rijk zal worden gesplitst in twee afdeelingen; dat de eerste afdeeling zal bevatten alle zoodanige gewone, zekere en steeds voortdurende uitgaven, welke, uit den gewonen loop der zaken voortvloeijende, in het bijzonder tot den staat van vrede betrekking hebben, dat deze uitgaven, door de staten-generaal goedgekeurd zijnde, gedurende de tien daarop volgende jaren, aan geene jaarlijksche toestemming onderworpen zijn; dat er ook over dezelve geene nadere beraadslaging kan vallen, tenzij de Koning in dien tusschentijd te kennen geve, dat een gedeelte dier uitgaven veranderd is, of geheel opgehouden heeft;

Zoo is het, dat wij, den raad van state gehoord, en met gemeen overleg der staten-generaal,

Hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goedvinden en verstaan bij deze:

De eerste afdeeling der begrooting, aanvang nemende met 1830, wordt vastgesteld op den volgenden voet, als:

I.	Huis des Konings	f 2,100,000.00
II.	De secretarij van staat en de hooge kollegien	1,041,668.00
III.	Departement van buitenlandsche zaken	660,875.00
IV.	Departement van justitie	2,200,000.00
V.	Departement van binnenlandsche zaken	3,800,000.00
VI.	Departemt voor de zaken der herv. Kerk enz.	1,400,000.00
VII.	Departemt voor de zaken van de R. K. eerdst.	2,196,250.00
VIII.	Departemt voor de marine en kolonien	6,000,000.00
IX.	Departement van financien	24,771,207.00
X.	Departement van oorlog	16,580,000.00
	Te zamen	f 60,750,000.00

Lasten en bevelen, enz.

Ik zal niet blijven stilstaan bij de aanzienlijke vermindering van ruim acht millioenen, welke de vroegere raming der gewone uitgaven heeft ondergaan, daar, alleen door eene juiste vergelijking der gewone en buitengewone begrooting, de waarde dier vermindering kan beoordeeld worden, maar ik zal slechts doen opmerken, dat in allen gevalle een zeer aanzienlijk bedrag der vroeger op de tienjarige begrooting voorkomende uitgaven of bespaard of na het eenjarig is overgebragt.

De bijzondere hoofdstukken verderen slechts eene vlugtige beschouwing, welke ik voornamelijk zal trachten dienstbaar te maken, om door een vergelijkend overzigt, van het vroeger voorgedragene, met het onderhavige, ook in verband met de buitengewone begrooting voor 1830, alles voor u edel mogenden tot de meeste duidelijkheid op te voeren.

Huis des Konings.

Voor hetzelve is bij de nog loopende tienjarige begrooting uitgetrokken	f 2,600,000.00
Thans is daarvoor gebragt	2,100,000.00
Verschil	f 500,000.00

Zijnde de vermindering, welke de eerste afdeeling van dit hoofdstuk heeft ondergaan, ten gevolge van de bepalingen der wet van 26 augustus 1822 (*Staatsblad*, n°. 40).

De secretary van staat en de hooge kollegien, enz.

De tienjarige begrooting, zoo als dezelve vroeger aan u edel mogenden is aangeboden geweest, bedroeg aanvankelijk	f 1,160,000.00
Volgens nadere bepaling moest van dat bedrag, met het oogmerk van bezuiniging, naar het buitengewoon worden afgevoerd	75,608.00
en het gewoon dus blijven	f 1,084,392.00

De thans opgemaakte nieuwe ramingen bedragen:

Gewoon	f 1,041,668.00
Buitengewoon	66,332.00
Te zamen	f 1,108,000.00

Voor de gezamenlijke uitgaven van het 2de hoofdstuk wordt minder aangevraagd f 52,000.

Het 1/8 der kosten, voorkomende bij artikel 1 der 4de afdeeling gewoon, is bij de buitengewone begrooting slechts gebragt voor memorie, omdat het bedrag der 7/8, hetwelk bij de gewone begrooting is uitgetrokken, voldoende is ter bestrijding van al de uitgaven, aangezien het voorzitterschap van den raad van state, buiten bezwaar voor den lande, door Zijne Koninklijke Hoogheid den prins van Oranje waargenomen wordende, het traktement van den secretaris van staat, vice-president van den raad van state, daardoor beschikbaar blijft.

Departement van buitenlandsche zaken.

Bij de oorspronkelijk voorgedragene tienjarige begrooting was voor dit hoofdstuk uitgetrokken f 737,000, en zulks met de bedoeling, om hetzelve slechts voor memorie in de buitengewone begrooting van het jaar 1830 op te nemen; later is bepaald en aan u edel mogenden opgegeven, dat van het gewoon, naar het buitengewoon, zoude worden afgevoerd f 38,000.

De thans opgemaakte ramingen bedragen:

Gewoon	f 660,875.00
Buitengewoon	76,125.00
Te zamen	f 737,000.00

Dit hoofdstuk heeft dus geene vermindering ondergaan; dat de vroeger aangevraagde som daarvoor niet vatbaar was, blijkt uit de specificatie der kosten van de missien buiten 'slands en die der konsulaten, waarvan het bedrag verre de sommen overtreft, welke daarvoor worden uitgetrokken; dit verschil tusschen de nog bestaande behoeften, en hetgeen tot dekking daarvan wordt aangevraagt, maakt veranderingen en besparingen noodzakelijk, en bewijst, dat men op de daarstelling derzelve bedacht blijft.

Departement van justitie.

In het ontwerp van begrooting, hetwelk aan de beraadslagingen der staten-generaal is onderworpen geweest, was voor dit hoofdstuk aanvankelijk gebragt, eene somme van	f 2,800,000.00
Later is bepaald, dat die som door afvoer naar het buitengewoon zoude worden verminderd met	521,996.40
op dien voet zoude dus het gewoon hebben bedragen	f 2,278,003.00

Bij de thans opgemaakte nieuwe ramingen is op

het gewoon uitgetrokken	f 2,200,000.00
en bij het buitengewoon	280,000.00
Te zamen	f 2,480,000.00

dus f 320,000.00 minder als bij het eerste ontwerp van tienjarige begrooting was aangevraagd, doch f 201,996.40 meer dan hetgeen voor het departement van justitie, gewoon en buitengewoon te zamen genomen, voor het jaar 1829 is toegestaan.

Deze verhooging acht men voor het jaar 1830 voldoende, aangezien de nieuwe organisatie der regterlijke magt, niet in deszelfs geheel met den ingang van 1°. januarij aanstaande zal kunnen worden in werking gebragt.

Departement van binnenlandsche zaken.

Bij het eerste ontwerp van gewone begrooting, zoo als hetzelve aanvankelijk is voorgedragen geworden, was voor dit hoofdstuk gebragt	f 7,800,000.00
Later is bepaald, dat de daaronder begrepen kosten van de *roomsch-katholyke eeredienst* een afzonderlijk hoofdstuk zouden uitmaken. Die kosten waren geraamd op	2,450,000.00
Er bleef alzoo voor het 5de hoofdstuk	f 5,350,000.00
Van deze som had men al verder opgegeven naar het buitengewoon te zullen afvoeren	1,613,755.18
Het 5de hoofdstuk der gewone begrooting zou de dus hebben bedragen	f 3,736,244.82

Het was destijds niet mogelijk, met genoegzame zekerheid en naauwkeurigheid te berekenen, welke som, wegens dit hoofdstuk, in de buitengewone begrooting voor het jaar 1830, zoude moeten worden opgenomen, boven en behalve het bedrag, hetwelk was opgegeven, van de tienjarige begrooting te zullen worden afgevoerd; de thans opgemaakte ramingen bieden een overzigt aan, van het geheel beloop der uitgaven over de dienst van 1830, en leveren de volgende uitkomst op:

Gewoon	f 3,800,000.00
Buitengewoon	3,330,000.00
Te zamen	f 7,130,000.00

Van de verplegingskosten der gevangenen, is, in plaats van f 369,319.68, slechts f 170,181.03, op het buitengewoon gebragt;

terwijl van de kosten voor het onderwijs, de kunsten en wetenschappen, in plaats van de vroeger opgegevene *f* 150,000.00, naar het buitengewoon is afgevoerd *f* 217,800.00.

Departement voor de zaken der hervormde Kerk, enz.

Dit hoofdstuk heeft, in vergelijking met hetgene vroeger aan u edel mogenden is voorgedragen geweest, slechts geringe veranderingen ondergaan.

Voor hetzelve was bij het toenmalig ontwerp der tienjarige begrooting uitgetrokken *f* 1,400,000, en zulks met de bedoeling om daarvoor bij de buitengewone begrooting van 1830 niets aan te vragen; thans is van de kosten van het hoofdbestuur, even als van die van alle andere departementen, 1/8 naar het buitengewoon overgebragt, terwijl daarentegen het 2[de] artikel der 8[ste] afdeeling is verhoogd met *f* 4,200.00. Het gewoon bedraagt dus zoo als vroeger . . . . *f* 1,400,000.00
en het buitengewoon . . . . - 4,200.00

Te zamen *f* 1,404,200.00

Departement voor de zaken der roomsch-katholijke eeredienst.

De kosten van de roomsch-katholijke eeredienst zijn thans, overeenkomstig het reeds vroeger bepaalde, geheel afgescheiden van die van het departement van binnenlandsche zaken, waaronder, zoo als bereids hiervoor is aangemerkt, die kosten bij het aanvankelijk aan u edel mogenden aangeboden ontwerp van tienjarige begrooting, begrepen waren tot een beloop van *f* 2,450,000.00.

Van deze som is thans bij de gewone begrooting uitgetrokken . . . . *f* 2,196,250.00

Zoo dat, ingeval het te voorzien ware, dat de nieuwe kerkelijke organisatie, te rekenen van den 1 januarij aanstaande geheel zoude kunnen zijn tot stand gebragt, als dan in de buitengewone begrooting voor 1830 zoude hebben moeten worden opgenomen . . . . *f* 253,750.00

Te zamen *f* 2,450,000.00

Het aanvragen van het volle bedrag dier som voor het eerstvolgend dienstjaar is geoordeeld niet noodig te zijn, omdat men kan aannemen, dat de nieuwe kerkelijke organisatie niet in haar geheel, te rekenen van den 1 januarij 1830, zal in werking komen, en dus de som van *f* 2,196,250, welke op de gewone begrooting is gebragt, met die van *f* 3,750, welke bij de buitengewone is uitgetrokken, voor het eerstvolgend jaar voldoende zullen zijn; bedragende die twee sommen, ofschoon *f* 250,000 minder dan in de aanvankelijk in 1828 aangeboden tienjarige begrooting was opgenomen, echter nog *f* 400,000 meer, dan bij de loopende tienjarige begrooting voor de roomsch-katholijke eeredienst is toegestaan.

Departement voor de marine en kolonien.

Voor dit hoofdstuk was bij de aanvankelijk ontworpen gewone begrooting uitgetrokken . . . . *f* 5,920,600.00

Later is bepaald, dat van die som naar het buitengewoon zoude werden overgebragt . . . . - 509,955.02

Het gewoon zoude dus op dien voet hebben bedragen . . . . *f* 5,410,044.98

Terwijl het verder benoodigde jaarlijks bij de buitengewone begrooting zoude worden aangevraagd.

De thans opgemaakte ramingen, bedragen, gewoon . . . . *f* 6,000,000.00
Buitengewoon . . . . - 2,700,000.00

Te zamen *f* 8,700,000.00

De verhooging van het gewoon is het gevolg van de nieuwe verdeeling der behoeften tusschen de tienjarige en de buitengewone begrooting, en het althans gedeeltelijk overbrengen op het gewoon, van kosten, welker plaatsing op het buitengewoon vroeger minder bijval heeft gevonden.

Departement van financien.

Volgens het gewijzigd ontwerp van tienjarige begrooting, hetwelk aan de overwegingen van u edel mogenden is onderworpen geweest, zoude het negende hoofdstuk dier begrooting hebben bedragen *f* 29,822,814.97.

De thans opgemaakte ramingen bedragen, gewoon . . . . *f* 24,771,207.00
Buitengewoon . . . . - 9,012,793.00

Te zamen *f* 33,784,000.00

De vermindering van het bedrag der gewone begrooting is hoofdzakelijk daaraan toe te schrijven, dat overeenkomstig den wensch van onderscheidene leden dezer vergadering in de buitengewone begrooting zijn opgenomen de renten van het nog niet ingetrokken gedeelte der kapitalen werkelijke rentegevende schuld, welke volgens onderscheidene wetten zijn gecreëerd, sedert den 31 december 1819 tot en met den 3 maart 1825.

Behalve de bedoelde renten zijn ook thans, bij afwijking van het vroeger plaats gehad hebbende, onderscheidene uitgaven gedeeltelijk op de buitengewone begrooting gebragt, en zulks ten einde later de aanvragen bij die begrooting zouden kunnen worden verminderd, naar gelang de loop der zaken en mogelijke veranderingen of vereenvoudigingen daartoe de gelegenheid zullen doen geboren worden.

Voorts valt omtrent dit hoofdstuk aan te merken, dat de administratie- en perceptie-kosten der middelen en belastingen thans specifiek in de ramingen der uitgaven zijn opgenomen, en dus niet van de opbrengsten zijn afgetrokken.

Departement van oorlog.

Bij het eerste ontwerp van tienjarige begrooting, hetwelk in 1828 aan u edel mogenden is aangeboden geworden, was voor dit hoofdstuk uitgetrokken . . . . *f* 16,277,916.36

Terwijl later werd bepaald, dat deze som door afvoer naar het buitengewoon zou worden verminderd met . . . . - 903,962.32

Blijft *f* 15,373,954.04

Daaronder niet begrepen de subsistentiën voor de verschillende korpsen, waarvan de kosten thans ten bedrage van *f* 1,856,973.13, ook naar aanleiding der overwegingen van de jongste zitting, in het gewoon zijn opgenomen, zoodat de ramingen bedragen:
Gewoon . . . . *f* 16,580,000.00
Buitengewoon . . . . - 1,630,000.00

Te zamen *f* 18,210,000.00

ONTWERP VAN WET, tot vaststelling der tweede afdeeling van de begrooting over den jare 1830.

WIJ WILLEM, enz.

Alzoo wij in overweging hebben genomen, dat, naar aanleiding van het 126[ste] artikel der grondwet, de uitgaven, behoorende tot de tweede afdeeling der begrooting, slechts voor een jaar worden vastgesteld, en dat dienvolgens de vaststelling dezer uitgaven over den jare 1830 behoort plaats te hebben;

Zoo is het, dat wij, den raad van state gehoord en met gemeen overleg der staten-generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De tweede afdeeling der begrooting over den jare 1830, wordt vastgesteld op den navolgenden voet:

I.	Huis des Koning	*Nihil.*
II.	De secretarij van staat en de hooge kollegien	*f* 66,382.00
III.	Het departement van buitenlandsche zaken.	- 76,125.00
IV.	Het departement van justitie	- 280,000.00
V.	Het departement van binnenlandsche zaken	- 3,330,000.00
VI.	Het departem[t]. voor de zak[n]. der herv. eerd[t]. enz.	- 4,200.00
VII.	Het departem[t]. voor de zak[n]. van de R. K. Kerk.	- 3,750.00
VIII.	Het departement voor de marine en kolonien	- 2,700,000.00
IX.	Het departement van financien	- 9,012,793.00
X.	Het departement van oorlog	- 1,630,000.00
	[illegible]	*f* 17,103,250.00

Art. 2. Ter bestrijding der onvoorziene behoeften, welke, gedurende den loop van het jaar 1830, mogten opkomen, wordt ter dispositie van den Koning gesteld, eene som van *één millioen guldens* uiterlijk, te vinden in de eerste plaats uit hetgeen de in de *eerste* en *tweede afdeeling* van de begrooting vermelde uitgaven beneden de sommen daarvoor toegestaan, mogten komen te blijven; zullende het niet aldus gevondene, worden gerangschikt onder de buitengewone uitgaven van een volgend jaar.

Lasten en bevelen, enz.

De daarbij gebragte uitgaven zijn, voor zoo verre ze gedeelten uitmaken van of betrekking hebben tot die der tienjarige begrooting, reeds bij de toelichting der hoofdstukken van dezelve behandeld, — u edel mogenden zullen, bij inzage, ontwaren, dat, behalve eene gedeeltelijke overbrenging van zeer vele uitgaven naar het buitengewoon, op hetzelve een aantal voorwerpen van uitgaaf voorkomen, welke men, *of* als meer veranderlijk van aard, *of* als meer vatbaar voor opzettelijke overweging, gedurende het nu in te treden tijdperk, gemeend heeft daarop te mogen brengen; door al hetwelk deze begrooting, welke men vroeger gemeend had tot *f* 12,500,000 te zullen beperken, thans, niettegenstaande de subsistentiën voor het leger en vele andere belangrijke uitgaven, ten gevolge der bedenkingen in de jongste zitting gemaakt, van deze naar het gewone zijn teruggevoerd, tot een bedrag van ruim *f* 17,000,000 gekomen is; en, indien ik daarbij slechts aanstip, dat op deze buitengewone begrooting de kosten van waterstaat, scheepvaart en [illegible] werken met *ruim zeven tonnen gouds*, die der gevangenissen, zoo voor verpleging als gebouwen, met [illegible] en die van al de takken van onderwijs, de kunsten en wetenschappen met bijna *f* 400,000 voorkomen, dan zullen u edel mogenden in de overtuiging deelen, dat, bezield met het voornemen, om van den eenen kant geene uitgaven te bestendigen dan de volstrekt noodige, en van de andere zijde, de onvermijdelijke met ernst te handhaven, men geenszins geschroomd heeft, om de belangrijkste deelen der administratie al meer en meer algemeen te doen kennen en jaarlijks met u edel mogenden te overwegen.

De staat der pensioenen, zal, bij vergelijking met de vorige aan u edel mogenden, de veranderingen kenbaar maken, welke daarin zijn voorgevallen; de oorspronkelijke registers der gepensionneerden van een te grooten omvang en minder geschikt zijnde, om met zeer groote kosten gedrukt te worden, zullen, zoo

als dit door mij in u edel mogendens jongste zitting is toegezegd, vóór al de leden uwer vergadering bij mijn ministerie opengesteld zijn, en de kennis van dat onderwerp, daardoor tot in deszelfs geringste bijzonderheden voor u edel mogenden verkrijgbaar gesteld worden.

Het tweede onderdeel der buitengewone begrooting is, gelijk dit reeds in de jongste zitting was aangekondigd, achterwege gelaten. Hetzelve leidde tot eene meer ingewikkelde zamenstelling, welke thans geheel noodeloos geworden is; oorspronkelijk ingesteld tot het jaarlijksch overzigt van het gebruik der dertig millioen, onder andere bestemd voor de bevestiging van het zuidelijk frontier en de verbetering der communicatien, houdt dat doel op, nadat het slot van dit kapitaal reeds geheel op de begrooting van 1829 gebragt is. — Ten einde echter zelfs den schijn te vermijden van aan u edel mogenden iets te onttrekken, wat bij dat tweede onderdeel volgens de bestaande wetten, aan dezelven werd voorgelegd, hetgeen nu alleen uit afloopende en jaarlijks verminderende betalingen bestaat, is het bedrag daarvan in de wet tot vaststelling van de middelen ter bestrijding der uitgaven voor 1830 opgenomen, en daarbij een staat overgelegd, aanwijzende de bestanddeelen van het *bedrag*, hetwelk bij *die wet* wordt vastgesteld.

Intusschen, gelijk door het wegvallen der hulpbronnen, welke het zoo evengemeld kapitaal van 30 millioen voor de bedoelde uitgaven oplevert, die behoeften zelven niet geheel hebben opgehouden te bestaan, en het voortzetten der wegen, voor den bloei en welvaart van onderscheidene deelen des rijks onmisbaar is, zoo is dan ook daarvoor op de buitengewone begrooting eene som van omtrent *f* 900,000 gebragt, grootendeels ter voltooijing van wegen, welke reeds begonnen zijn; terwijl dat bedrag hoofdzakelijk dient tot ondersteuning en bevordering van communicatien, welke door gewesten, gemeenten en particulieren gedaan, en bevonden worden met de belangen van meer of min aanzienlijke gedeelten des rijks in het naauwste verband te staan.

Ten slotte merk ik omtrent de uitgaven, gebragt op de begrooting van 1830, nog aan:

1.° Dat slechts de helft of *f* 525,000 tot rentebetaling en aflossing van de laatste indische leening is gebragt, omdat, voorloopig niet meer noodig schijnt; en het tot heden onzeker blijft, of het geheel bedrag dier leening, immers in 1830, zal behoeven gebruikt te worden.

2.° Dat men de *mynen* en de *jagt* heeft achterwege gelaten: *de eerste*, omdat ze, naar de daarvoor bestaande wetten, met de eigenlijke staats-uitgaven in geen verband staan, en alleen jaarlijks de redevances bij de wet moeten bepaald worden; *de tweede*, omdat men zich vleit door nadere wettelijke verordeningen zoodanige verbeteringen daar te stellen, welke op dat onderwerp van invloed zullen kunnen zijn, en de overweging van hetzelve, meer voegzaam kunnen doen verschuiven; en eindelijk 3.° dat de kosten voor het kadaster gebragt, onvermijdelijk zijn, zal men dat werk met 1831 voltooid zien, en door alle bereids gedane en verder te doene opofferingen eenmaal de vruchten plukken van eenen arbeid, aan welke reeds zoo veel tijd en geld zijn besteed geworden.

Vervolg der zitting van dingsdag 27 october.

De zitting kwartier voor één ure geopend zijnde, is de beraadslaging over de toelating van den heer *Brugmans* aan de orde van den dag, en heeft dezelve voortgeduurd tot bijna vier ure.

De heer *Donker Curtius* het woord voerende, was van oordeel, dat, vermits er bij vorige gelegenheden nimmer door de vergadering eenige zwarigheid gemaakt was, men dit ook in het onderhavige geval niet behoorde te doen; ware de grondwet te dezen aanzien geheel duidelijk, dan zoude hij zich niet op het vroeger gebeurde beroepen, daar dit echter het geval niet is, helde hij daartoe over, en stemde dus voor de toelating van den heer *Brugmans*.

De heer *le Hon* verklaarde, dat, alhoewel zelfs lid van de algemeene commissie van het syndicaat, het hem nog steeds twijfelachtig voorkwam of deze commissie niet rekenpligtig was, innig echter, stelde deze achtenswaardige afgevaardigde, overtuigd te zijn, dat de permanente commissie zulks was, en vond hij zich uit dien hoofde genoopt, om zich tegen de toelating van den heer *Brugmans* te verklaren.

De heer *de Brouckere*, alsnu het woord opvattende, zeide, niet voornemens geweest te zijn, iets omtrent de tegenwoordige beraadslagingen te zeggen, daar de gronden, die hem tegen het toelaten van den heer *Brugmans* deden stemmen, allen reeds door zijne ambtgenooten ontwikkeld waren, daar men zich echter beroepen had op voorgaande gevallen, van gelijken aard, zoo achtte hij zich verpligt, te ontkennen, dat er ooit zoodanige voorgaande gevallen bestaan hadden, en dat wel uit de natuurlijke oorzaak, dat het thans bij de kamer beraadslaagd wordende vraagstuk, nog nimmer in overweging genomen was noch zijn kon. Immers de onderhavige zaak wordt door de leden uit twee verschillende oogpunten beschouwd; van den eenen kant namelijk beweert men, dat zoo wel de groote commissie of vergadering van het syndicaat als de permanente commissie, beide evenzeer verantwoordelijk zijn, maar men houdt tevens staande, dat geen van beide als rekenpligtig is aan te merken; door hen dus, die dit gevoelen aankleven, kon de gezegde vraag nimmer op het tapijt gebragt zijn. Van onzen kant echter wordt er wel degelijk onderscheid gemaakt, als alleen de leden der permanente commissie voor rekenpligtig houdende; nu is het thans de eerste keer, dat een lid dier commissie zich aanbiedt om in deze vergadering te worden toegelaten, het is dien ten gevolge dan ook voor de eerste keer, dat dit vraagstuk door ons kon worden opgeworpen. Verondersteld nu, dat de kamer zich tegen de toelating van den heer *Brugmans* verklaart, dan nog zal niemand met regt deze beslissing als ongerijmd of aanstootelijk kunnen aanmerken, daar slechts zij, die in tegenoverstelling met onze wijze van zien, de permanente commissie met de algemeene vergadering van het syndicaat, als volkomen met elkander gelijk staande beschouwen, hierin eene tegenstrijdigheid met voorgaande gevallen kunnen vinden.

De heer *Luyben*, welke dit jaar tot lid der tweede kamer is benoemd voor deze provincie, in de plaats van den heer *Verheyen* van Boxmeer, verklaart zich tegen de toelating, in het navolgend advijs:

EDEL MOGENDE HEEREN!

Art. 92 der grondwet van dit rijk bepaalt, dat de leden van de rekenkamer uit deze vergadering zijn uitgesloten, en ook zij, die eenigen aan den lande comptabelen post bekleeden. Het woord *comptabel* beteekent, volgens mijn begrip, in den zin der grondwet, *rekening-pligtig*. Het komt er derhalve hier op aan, om te onderzoeken, of de permanente commissie uit het amortisatie-syndicaat *al* of *niet* rekening-pligtig aan den lande is, wegens de financiële operatiën, welke zij, uit kracht van hare instelling, verrigt. Dit kan wel aan geenen twijfel onderhevig zijn. Het is immers bekend, dat het syndicaat jaarlijks vergadert, om de rekening van de permanente commissie op te nemen en voorloopig te sluiten? Definitievelijk wordt die zelfde rekening opgenomen en gesloten door eene commissie, van gouvernementswege benoemd; en alzoo geschiedt deze laatste verantwoording aan den lande.

Na dit vooruitgestelde, is het mij toegeschenen, dat, daar art. 92 der grondwet, *in algemeene termen*, al degenen, die eenigen aan den lande comptabelen post bekleeden, uit de staten-generaal uitsluit, wij niet bevoegd zijn, om deze bepaling tot zulke comptabelen, die behandeling van gelden hebben, te restringeren, maar dezelve moeten toepassen op allen, die slechts rekening-pligtig aan den lande zijn voor financiële operatiën, als zijn in het onderwerpelijk geval de aankooping van effecten tot vernietiging der nationale schuld, het beheer van 's rijks domeinen, der wegen en vaarten en de perceptie van de opbrengsten (zoo niet door zich zelve, dan toch door hare agenten) dezer administratien, alsmede het ordonnanceren der uitgaven, welke door deze takken van het algemeen bestuur moeten worden gedaan. Meerdere notitien heb ik over dit onderwerp niet kunnen bekomen, omdat er niet is voldaan aan het verlangen der leden, die het reglement van de permanente commissie hebben gevraagd.

Laat ons een vergelijk maken tusschen de algemeene rekenkamer en de permanente commissie uit het amortisatie-sijndicaat. De hoofdzakelijke attributen der rekenkamer zijn het opnemen van alle aan haar onderworpene rekeningen en het slaan van ordonnancien tot betaling derzelve. Staat in dit laatste opzigt de parmanente commissie uit het amortisatie-sijndikaat niet gelijk met de rekenkamer? Ordonnanceert deze commissie niet al de betalingen, welke door de domeinen, de administratie van de wegen en vaarten moeten geschieden? Doet zij, wat meer is, niet den inkoop van effecten, of ten minste, geeft zij niet de noodige bevelen en magtiging aan hare ondergeschikte ambtenaren, dat 's lands effecten op haren naam worden ingekocht, om de publieke schuld te vernietigen? Is dus de permanente commissie in den geest en de strekking van art. 92 der grondwet, hetwelk, benevens de rekenkamer, in eenen copulatieven zin, door het woordje *nochte*, alle comptabelen, zonder onderscheid te maken tusschen hen, die behandeling van gelden hebben, en andere rekeningpligtigen, omvat en alzoo met de rekenkamer gelijk stelt, niet comptabel? Mijns bedunkens, kan daaraan niet worden getwijfeld.

Ik ben het met het geuit gevoelen van een der leden van de 4de sectie eens, dat het aan ons niet vrij staat, eene bepaling der grondwet, welke in algemeene termen spreekt, te beperken. Ik kan van die algemeene bepaling niet afwijken, zonder art. 92, hetgeen *si verba sumantur in propria et obvia significatione*, vrij klaar is, te interpreteren en te leiden tot eenen restrictieven zin, tot welke interpretatie en restrictie ik mij onbevoegd acht.

Wat eindelijk aanbelangt, het antecedent, waarvan de meerderheid der commissie in haar rapport, uitgebragt bij monde van het achtbaar medelid, den heer *Donker Curtius*, gewaagt, dit, dunkt mij, kan in deze en op onze eventuële beslissing geenen invloed hebben. Dat de eerste kamer de bepaling van art. 92 *in sensu restricto* heeft verstaan, kan geene verandering aan de zaak te weeg brengen. Dooh beslissing kan men beschouwen als een gewijsde van het een of ander geregtshof, dat eene wet, naar zijn oordeel, heeft toegepast; edoch waardoor een ander geregtshof niet is gebonden. Ten slotte is het mij met de ophelderingen, door een lid van het syndicaat in de 6de sectie medegedeeld, duidelijk geworden, dat de leden van dat syndicaat niet in dezelfde categorie staan, als die der permanente commissie, zoo dat de

considerans van het rapport, dat ook deze geene zitting in u edel mog. vergadering zouden kunnen hebben, indien die der permanente commissie waren uitgesloten, voor mij niet concluant is. Om dit een en ander, edel mog. heeren! vind ik geene vrijheid, om voor de admissie van de leden der permanente commissie uit het amortisatie-syndicaat te voteren, en zal dus *tegen* de toelating van den heer *Brugmans* in deze vergadering stemmen.

(In ons vorig nr. hebben wij, volgens de noordelijke dagbladen, medegedeeld, dat de heer *Luyben tegen* de toelating van den heer *Brugmans* heeft gesproken, doch bij de stemming, uitgenomen vier in ons laatstvorig nommer te kennen gegeven leden, met al de leden uit de noordelijke provincien, *voor* deszelfs toelating zoude zijn geweest. Intusschen blijkt, uit dit zijn advijs, dat zulks onwaar is. Ook vernemen wij, dat het achtbaar lid, de heer *Sassen van IJsselt*, bij het uitbrengen zijner gevoelens over de onderhavige zaak, door het van alle kanten roepen: *stemmen! stemmen!* daarin verhinderd is geweest, doch dat hij tegen de toelating heeft gestemd. Of nu de dagbladen uit het noorden de provincie Noord-Braband onder de zuidelijke provincien rangschikken (welke zij inderdaad ook meer is toegedaan), dan of zij ter kwader trouw zulks hebben gemeld, is ons onbewust; wij echter nu hebben onze lezers uit den waan gebragt.)

De heer *Trenteseaux* liet zich onder anderen aldus uit:

«Bijaldien de heer *Brugmans* als lid der staten-generaal toegelaten, eens tot voorzitter benoemd werd, dan immers zoude hem, als lid der permanente commissie zijnde, het onderzoek en de beoordeeling zijner eigene werkzaamheden opgedragen zijn.»

De heer *Sypkens*, alhoewel voor de toelating sprekende, erkende desniettemin in deszelfs voor de vuist uitgesprokene redevoering, de administratieve verantwoordelijkheid.

Op de vraag of er een tijd tot het doen van het nader verslag zoude worden bepaald, merkte de voorzitter aan, dat de commissie zich ongetwijfeld zoude haasten, om zulks te doen.

De zitting werd zonder bepaald adjournement opgeheven.

Op woensdag 28 october is de kamer met geslotene deuren vergaderd geweest.

Zitting van donderdag, 29 october.

In deze zitting, welke ten half drie ure is geopend, werden de notulen van het verhandelde in de vorige zitting gelezen en goedgekeurd.

De heer *Bylevelt* doet daarin aanteekeningen, dat hij zich niet vereenigd heeft met het besluit, in de laatste zitting, door de kamer, omtrent de zaak van den heer *Brugmans* genomen.

De voorzitter geeft aan de kamer kennis, dat hij ontvangen heeft:

1°. Eene koninklijke boodschap, strekkende ten geleide van een ontwerp van wet tot toestemming in het ontworpen huwelijk tusschen H. K. H. prinses *Marianne* en Z. K. H. prins *Albert van Pruissen*.

2°. Eene koninklijke boodschap, ten geleide van de acht ontwerpen van wet, omtrent verschillende belastingen, in de aanspraak van den minister van financien vermeld, om aan de staten-generaal te worden aangeboden. — De zitting wordt opgeheven.

'sHertogenbosch, 30 *october.*

Het schijnt zeker, dat het gouvernement, om het budjet er door te krijgen, de volledige en geheele vrijheid van het onderwijs zal toestaan,..... binnen tien jaar. (*Belge*).

— Het adres van antwoord op de aanspraak van den troon zal zwak en flaauw zijn: de magt spreekt, en de gehoorzaamheid zal antwoorden; men zal op eene eerbiedige wijze de sacramentele woorden, welke door den troon zijn uitgesproken, tot den troon doen terug komen. De kroon heeft gezegd: *gy zult doen*, de kamers zullen antwoorden: *wy zullen doen*...

Tot dusverre de *Belge*, dien wij als een alle eere waardig dagblad beschouwen, ofschoon wij wenschen, dat hij zich in bovengemeld artikel mag bedrogen vinden.

— Wij vernemen uit Leuven, dat de heer *Boelens*, secretaris der universiteit, en de heer *Michaelis*, regent op het *collegium philosophicum*, hebben aan de kweekelingen aangekondigd, dat geen hunner in de bisschoppelijke seminarien zoude worden aangenomen; maar dat het gouvernement aan diegenen, welke eenen anderen staat zouden verkiezen, en voortgaan de lessen der universiteit te frequenteren, eene jaarwedde van 200 gulden, tot aan het einde hunner studien zal toestaan.

(*Courrier de l'Escaut*)

— Het voorstel, tot het voorzitterschap der tweede kamer van de heeren *Corver Hooft* en *Clifford* is een zegepraal, welke de kracht der oppositie kenschetst, van de eerste stappen in de baan, die zij dit jaar moet doorloopen. Het is de streelendste vergelding van de volledige onafhankelijkheid, welke deze achtbare afgevaardigden in de laatste zitting hebben aan den dag gelegd, door te vragen, dat men onze grieven op den waren prijs zoude stellen; en dat men aan onze eischen regt zoude doen wedervaren.

De invloed van den voorzitter oefent op de kamer, ten aanzien van twee wezenlijke punten, vooral veel kracht uit; en deze punten zijn de redactie van het adres, ten antwoord op de aanspraak van den troon en de zamenstelling van de commissie tot de petitien van dit jaar. (*Idem*).

— Men meldt ons uit den Haag: «De heer *van Maanen* heeft niets verzuimd om den heer *Corver Hooft* van den voorzittersstoel te verwijderen. Dus al wederom een zegepraal voor ons.»

(*Courrier de la Meuse*).

— In den nacht tusschen woensdag en donderdag is te 's Hage plotseling overleden jonkheer *C. Dibbetz van de Spiegel*, ridder der orde van den nederlandschen leeuw en lid van de tweede kamer der staten-generaal.

CORRESPONDENTIE.

Bijzondere redenen hebben ons doen besluiten, om het berigt, gedagteekend Zeeland, den 29 october 1829, op het oogenblik nog niet te plaatsen. Wij bedanken intusschen den inzender, en zullen bij nadere gelegenheid van dit berigt, daar het het onderwijs betreft, wel eens gebruik maken. Wij wenschten intusschen wel, dat dergelijke *daadzaken* aan ons meer mogten worden bekend gemaakt.

*** Heden overleed, na eene genoegelijke echtvereeniging van ruim 9 jaren, mijn waarde man, *ARNOLDUS TRIEBELS*, na een langdurend en geduldig lijden, in den ouderdom van ruim 37 jaren, na vroegtijdig van de H. H. Sacramenten der R. K. Kerk voorzien te zijn, mij nalatende vijf kinderen en eene vrucht, welkers voorspoedige geboorte en troost in mijne groote droefheid, mij de Almagtige verleenen moge.

Nijmegen, 22 october 1829.

J. W. BOCKMEULEN,
Wed. A. TRIEBELS.

NB. *Deze Kennisgeving strekke mede voor Familie en Bekenden.*

BEKENDMAKING.

*** *PETRUS HENRICUS VAN FENEMA*, openbaar Notaris, residerende te *'s Hertogenbosch*, hoofdplaats van de provincie *Noord-Braband*, zal uit krachte van regterlijk gewijsde, ten overstaan van het vredegeregt te *'s Hertogenbosch*, in het openbaar en voor alle man verkoopen: De TIENDE, afkomstig van wijlen den hoogedelen geboren heer graaf MAXIMILIAAN HENDRIK, REGNERUS DE HAEN, gewoond hebbende, en overleden den 25 februarij 1823, te *Neufchateau*, provincie *Luik*, te weten:

1ste *Koop*. Twee derde gedeelten van de groote KOORN-TIENDE, geheven wordende onder den dorpen van *Boekel*, kanton *Gemert*, arrondissement *Eindhoven*, provincie *Noord-Braband*, waarvan het ander een derde gedeelte toebehoort aan den heer J. J. A. van Willigen.

Zuivere opbrengst van de geheele TIENDE.

A°.	1818	*f* 3107-00	A°.	1824	*f* 1448-00
—	1819	» 3190-00	—	1825	» 1246-00
—	1820	» 2069-00	—	1826	» 1812-00
—	1821	» 1499-00	—	1827	» 2116-00
—	1822	» 1187-00	—	1828	» 2125-00
—	1823	» 2145-00	—	1829	» 2661-00

2de *Koop*. De Grove en Smalle TIENDEN, geheven wordende onder de dorpen van *Oirschot* en *Best*, kanton *Oirschot*, arrondissement *Eindhoven*, provincie *Noord-Braband*, rijdende met de TIENDEN, toebehoorende aan 's rijks Domeinen en jonkvrouw van Bommel.

Zuivere opbrengst.

A°.	1819	*f* 2661-00	A°.	1825	*f* 933-00
—	1820	» 2107-00	—	1826	» 1411-00
—	1821	» 1380-00	—	1827	» 1595-00
—	1822	» 1035-00	—	1828	» 1691-00
—	1823	» 1387-00	—	1829	» 1775-00
—	1824	» 1157-50	—		

Deze Verkooping zal geschieden te *'s Hertogenbosch*, in het Stads-Koffijhuis, bewoond wordende bij Jan van Duuren, op donderdag den 19 November 1829, des avonds ten zes ure provisioneel, zullende veertien dagen daarna, en dus op donderdag den 3 December 1829, ter plaatse en ure voorschreven, de finale verkooping plaats hebben.

Nadere informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris VAN FENEMA, voornoemd.

De prijzen der granen waren alhier, op donderdag den 29 october zijn geweest:

Rogge,	*het nederlandsch mud,*	*f* 5-80 à 5-95.
Boekweit,		« 4-55 à 4-00.
Haver,		« 2-60 à 2-33.
Garst,		« 0-00 à 0-00.
Het nederlandsch pond boter.		« 0-75 à 0-85.
De drie nederlandsche ponden roggebrood 29 cents.		

Te 's BOSCH, bij de Gebroeders LANGENHUYSEN, Drukkers en Uitgevers, Apostelstraat, H, n° 20.